

OPPIVA OPS –KUOPIO
26.-28.4.2016

A top-down view of several children's hands clasped together in a circle on a grassy surface. The children are wearing various colorful bracelets, including orange, green, blue, and yellow. The text "OPPI SYNTYY YHDESSÄ TEKEMÄLLÄ - EI MONISTAMALLA" is overlaid in white, bold, sans-serif font across the center of the image.

**OPPI SYNTYY YHDESSÄ TEKEMÄLLÄ
- EI MONISTAMALLA**

5. VALMENNUSPÄIVÄN TEEMAT:

- KUOPION OPS –PROSESSIN KUULUMISET
- KOULUJEN OPS –PROSESSI – MISSÄ MENNÄÄN – MITÄ APUJA TARVITAAN!

1. KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- Krathwolin&Andersonin taksonomia –**ota mukaan edellisellä kerralla jaettu materiaali!**
- miten määrittelemme ? < 8 < ?

2. VERTAISARVIOINTI – ITSEARVIOINTI

3. PEDAGOGINEN KEHITTÄMINEN KOULULLA

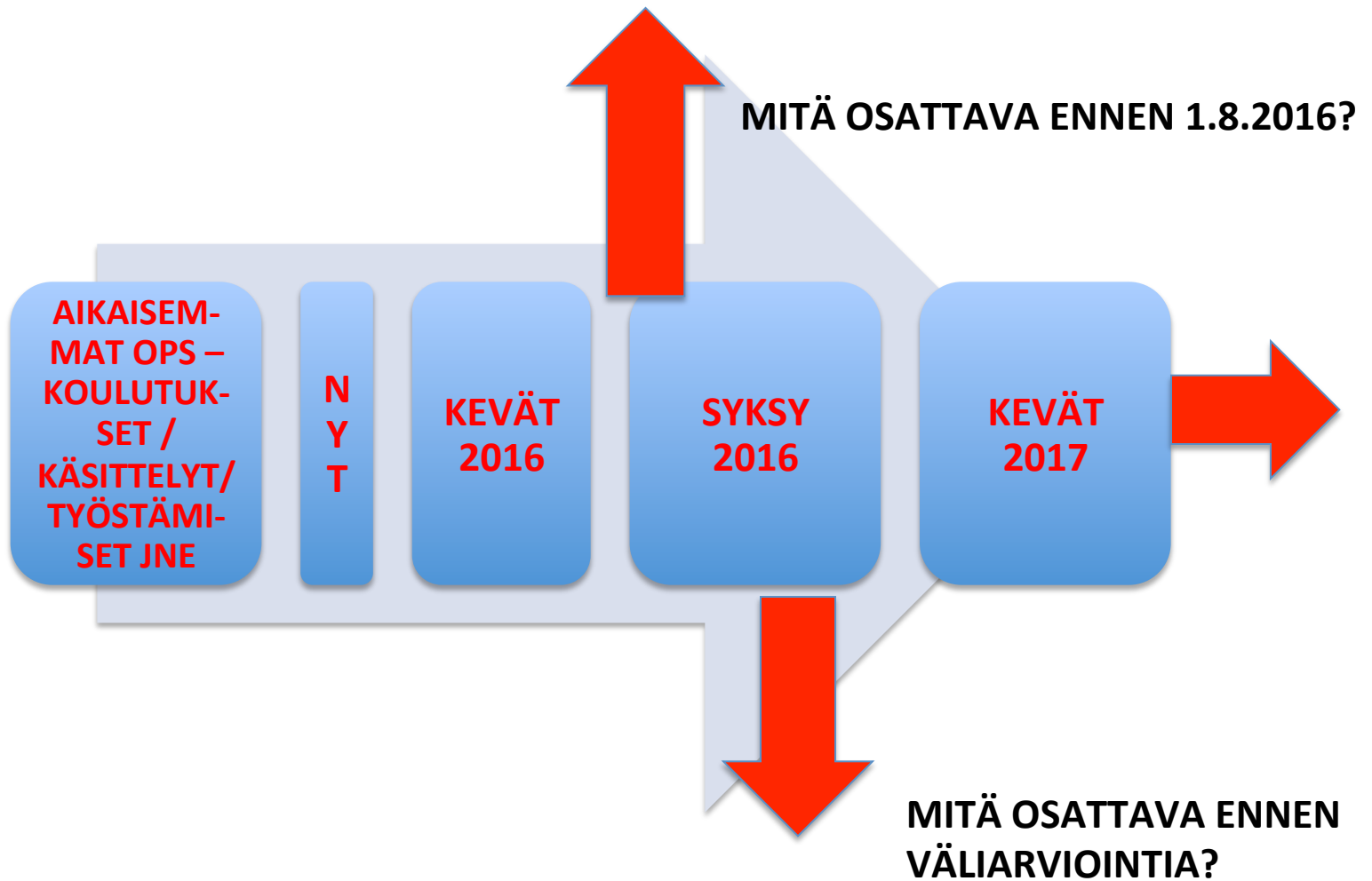
- opettajan itsearvio -> kokeilukulttuurin vahvistaminen käytännössä

4. MITEN OPS –prosessi JATKUU KAUPUNKI-/KOULUTASOLLA?

5. VALMENNUSPROSESSIN ARVIOINTI

HUOM! OTTAKAA KOKO OPS 2014 PERUSTEET MUKAAN!

OPS TYÖKALUKSI -PROSESSI

POHTIKAA

- Mitä, miten ja milloin työstämme ops – prosessia tänä keväänä?
- Miten jatkamme syksyllä?
  - veso / vesot
  - Yt –aikaa: kaikki, tiimit
  - Huoltajat: vanhempainillat, oppimiskeskustelut

- TAPUTUSKILPAILU

”Mitä on oppiminen?”

... olla yhteistyössä
toisten kanssa?

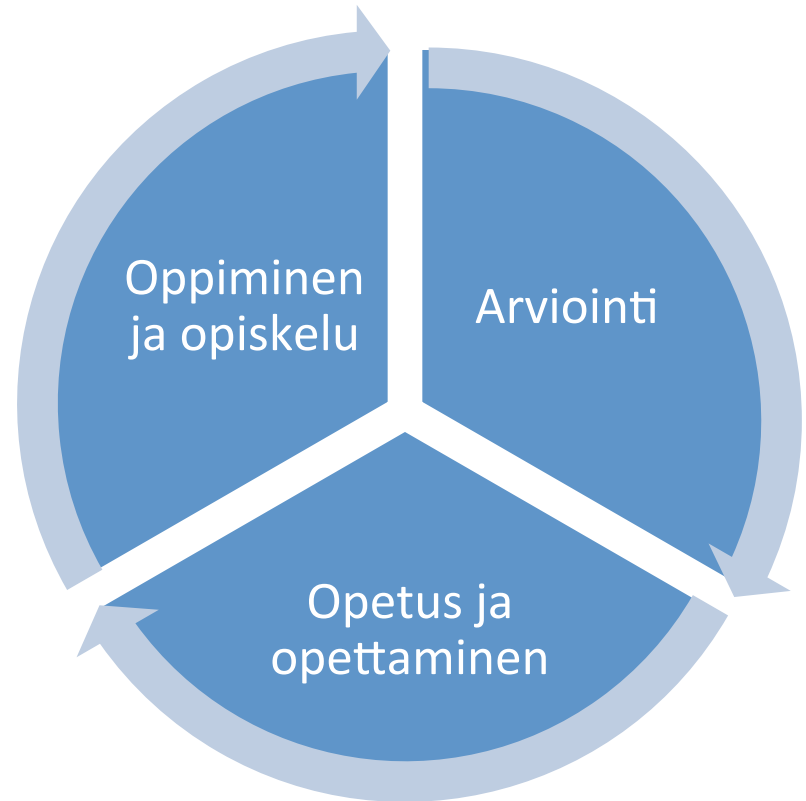
Miten oppimista
tapahtuu?

Käsitys oppimisesta

- Oppilas on ***aktiivinen toimija***
- Myönteiset tunnekokemukset, ***yhdessä tekeminen*** ja uutta luova toiminta edistävät oppimista
- Oppiminen tapahtuu ***vuorovaikutuksessa toisten kanssa*** – kielen ja vuorovaikutuksen merkitys, vertaisoppiminen
- Taitojen merkitys
- ***Kasvaminen vastuuseen omasta opiskelusta***
  - Oman oppimisprosessin hahmottaminen
  - Tavoitteiden asettaminen ja oman työn suunnittelu ja arviointi
  - Kannustavan ja ohjaavan palautteen merkitys

Oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteys

- Arvioinnissa ei ole kyse irrallisesta tehtävästä tai toiminnasta.
- Oppiminen (F), opettaminen ja arviointi liittyvät kiinteästi toisiinsa.
- Oppimisen ohjaaminen ja opettamisen kehittäminen tapahtuvat arvioinnin avulla.

Luo oppimistilaisuus

Ohjaa oppimista

Oppikaa yhdessä

JOHDATUS ARVIOINNIN KESKEISIIN PERIAATTEISIIN (2/3)

Arviointi on asetettujen tavoitteiden ja saavutettujen tulosten välistä vertailua

(Guba & Lincoln 1989, 22-26; Raivola 1995, 22-30)

- Vain asetettuja tavoitteita voidaan arvioida
- Arvioinnin kiinnittäminen tavoitteisiin tekee arvioinnista läpinäkyvämpää ja konkreettisempää
- Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan yhdessä ennalta sovituin kriteerein

Kriteeri = ”Mittatikku”, jolla arviointia suoritetaan

- Kriteerit johdetaan tavoitteista

JOHDATUS ARVIOINNIN KESKEISIIN PERIAATTEISIIN (3/3)

Arvioinnilla on erilaisia tehtäviä a) opintojen aikana b) nivel- ja päättövaiheessa c) kannustaminen d) erotteleva

a) **FORMATIIVINEN ARVIOINTI = ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA.**

-> Oppimisen **edistymisen** arviointi, laadullista, kuvailevaa ja solmukohtia analysoivaa
Tehtävänä antaa oppilaalle monenlaista kannustavaa ja opiskelua ohjaavaa palautetta **opiskelulle asetettujen tavoitteiden** saavuttamisessa.

Huom! Kannustava palaute ei ole sama kuin kannustava arvosanan antaminen

b) **SUMMATIIVINEN ARVIOINTI = OPITUN ARVIOINTI**

- Arvosanan antaminen perusopetuksen nivel- ja päättövaiheessa (numero tai kirjain).

Tehtävänä kertoa suoritustasosta, myös **selektiivinen tehtävä**

Huom! Arvioinnin tulee olla tasa-arvioista ja yhdenvertaista = valtakunnallisesti vertailtavaa.

FORMATIIVINEN ARVIOINTI

ITSEARVIOINTI

VERTAISARVIOINTI

OPPIMISPÄIVÄKIRJA

AINEISTOKOKEET

HAVAINNOINTI

PORTFOLIO

KIRJALLINEN KOE
SUULLINEN KOE

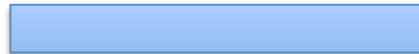
VERKKOKESKUSTELUT

KANNUSTAMINEN

OPPIMISKESKUSTELUT

TYÖKANSIOT

ARVIOINTIKESKUSTELUT

SUMMATIIVINEN ARVIOINTI

TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

- Mitkä ovat oppimiselle asetetut tavoitteet (tiedot, taidot, asenteet, soveltaminen)?

Tavoitteet

- Miten oppimiselle asetetut tavoitteet tulee saavutettua parhaiten (menetelmät, työskentelytavat, sisällöt jne.)?

Toteutus

- Miksi arvioidaan? Mitä ja miten arvioidaan? Miten ja missä yhteydessä arviointipalautetta annetaan, jotta se palvelee sekä arvioitavaa, että arvioitsijaa?

Arviointi

Esimerkikki 1:

Vuosiluokkien 3-6 ympäristöopissa

- **Opetuksen tavoite:** Synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.
- S1-S6 **Sisältö:** Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen
- **Hyvän osaamisen kuvaus vuosiluokan 6. päättyessä:** Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

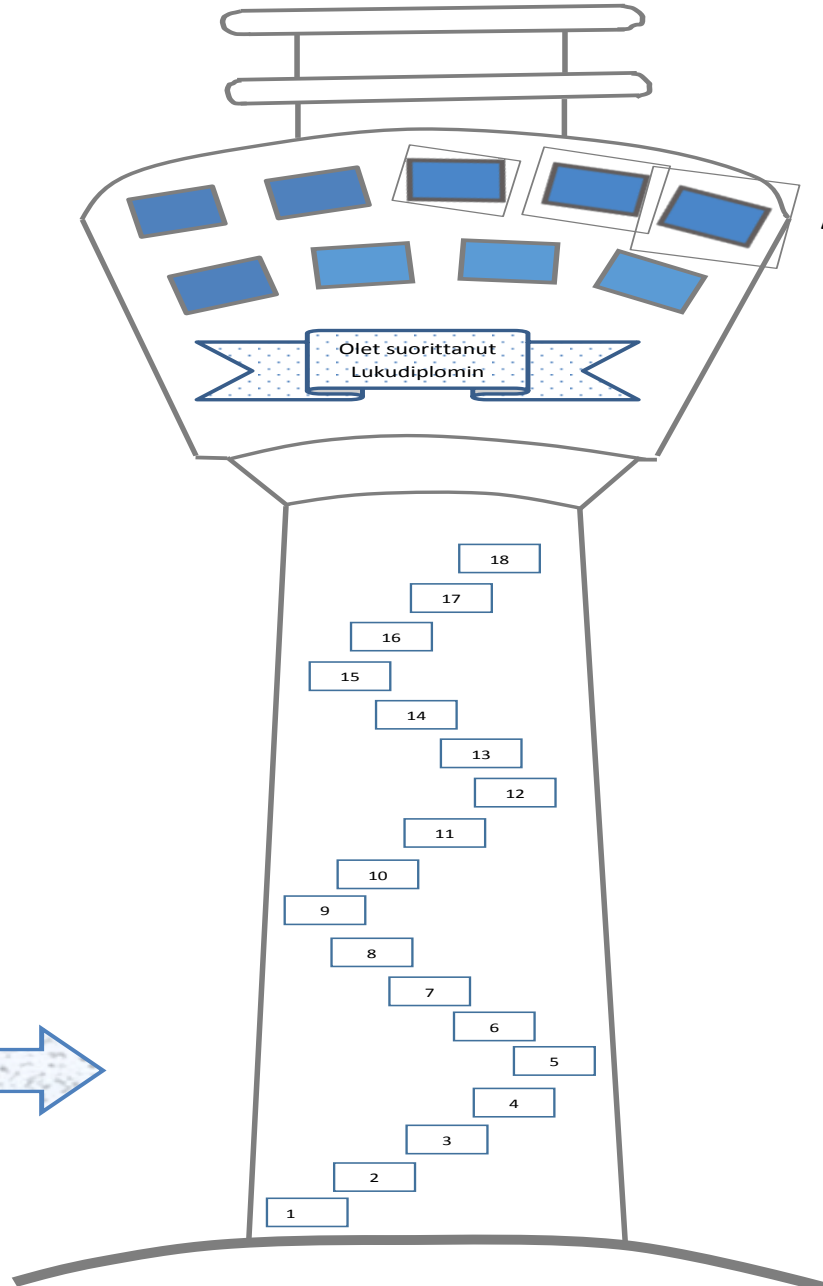
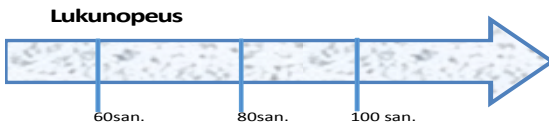
Oppilaan asennetavoite: 1) Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta. 2) Oppilas kokee ympäristöopin tiedonalat itselleen merkityksellisinä.

Oppimisen arviointi: Osoittaa kiinnostusta ympäristöopin opiskelua ja ympäristöä kohtaan. HUOM!
Erilaiset arvioinnin menetelmät, jolla oppimista ja siinä edistymistä arvioidaan: **läksyt, havainnointi, kierrätys: vastuullisuus kierrätyksessä**

Osaamisen arvionti: HUOM! Oltava sama kuin POPSin kuvaus. Saatava käsitys, missä määrin osaa sanoa tiedonalojen merkityksestä esimerkkejä, ryhmätöissä, ryhmäkoee

LUKEMINEN

18. Osaat tehdä johtopäätöksiä lukemastasi
17. Löydät lukemastasi tarvittavia tietoja
16. Luet ja ymmärrät erilaisia tekstityyppejä
15. Luet itsenäisesti kokonaisia kirjoja
14. Luet ja ymmärrät lyhyitä juonellisia tarinoita
13. Ymmärrät ja muistat lukemasi
12. Luet lyhyitä virkeitä
11. Luet äänneet sanoiksi
10. Luet äänneet tavuiksi
9. Osaat yhdistää kuulemasi äänneet sanoiksi
8. Osaat nimetä sanan loppuäänneen
7. Osaat nimetä sanan alkuäänneen
6. Osaat nimetä pienaakkoset
5. Osaat kirjain-äännevastaavuuden
4. Osaat nimetä suuraakkoset
3. Ymmärrät lukemisen merkityksen
2. Ymmärrät, miten puhe muutetaan kirjoitetuksi kieleksi ja kirjoitettu kieli puheeksi
1. Ymmärrät, että puheen voi jakaa sanoihin, tavuihin ja äänneisiin

ARVIOINNIN TAVOITE-
LÄHTÖISYYS 1-2 LUOKALLA

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- Periaatteena, että henkilön tuotos/suoritus arvioidaan sen perusteella, **kuinka hyvin se vastaa ennalta määriteltyjä kriteereitä.**
- Tavoitteena on kertoa oppimisen tasosta, miten annetut tavoitteet on saavutettu, erotteleva – **ei ole tehtävänä kannustaa, eikä ohjata**
- Kriteeriperusteisessa arvioinnissa **toiminnan laatua** ja **tuloksia** siis verrataan yhdessä sovittuihin kriteereihin.
- Jakku- Sihvosen (2013, 320) määritelmän mukaan arviointikriteerillä tarkoitetaan *niitä perusteita, joiden pohjalta toimintaa arvotetaan.*
- Virta (1999, 96, 141) puolestaan määrittelee kriteerin *vaatimustasona, jonka perusteella oppilaan osaamista eli tietoja, taitoja tai tuotoksia arvioidaan.*
- Heinonen (2001, 23) määrittelee kriteerit *perustaksi, jolla arvioija tekee arvottavia johtopäätöksiä.*

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- Keskeisimpiä tavoitteita on luoda järjestelmä, jossa arvioidaan, miten oppilas hallitsee **etukäteen määriteltyjä tieto- ja taitoalueita**.
- Mitä **yksityiskohtaisimmin ja selkeämmin kriteerit on kuvattu**, sitä helpompaa on arviointituloksen luotettavuuden toteaminen (Jakku-Sihvonen 2001, 119).
- Arviointikriteerien määrittely edellyttää, että **kansallisista tavoitteista on päätetty yhteisesti ja että kriteerit on tulkittavissa yksimielisesti**. (Koulutuksen tuloksellisuuden arviointimalli 1998, 13.)
- Kriteereihin perustuvalla arvioinnilla **uskotaan lisättävän arvioinnin oikeudenmukaisuutta ja sitä pidetään esimerkiksi oppilaan ja opiskelijan kannalta oikeudenmukaisena ja reiluna, koska kriteerien tavoitteet on määritelty etukäteen ja ne perustuvat opetussuunnitelmaan**. (Jakku-Sihvonen 2001, 119; Atjonen 2007, 156.)

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- Andersonin ja Krathwohlin (2001) taksonomian avulla on mahdollista luokitella **minkä tahansa oppiaineen tai oppiainekokonaisuuden tavoitteita tai esimerkiksi oppimisen arvioinnissa käytettäviä tehtäviä**, joita voidaan tarkastella sekä tiedon ulottuvuuden että kognitiivisten prosessien näkökulmista.
- Jotta tehtäviä, oppiaineita tai asiakokonaisuuksia voitaisiin arvioida, niiden tulee perustua asetettuihin tavoitteisiin.
- **Tavoitteet kuvaavat lopputuotosta, aiottua tulosta tai lopputuotosta.**
- **Esimerkkinä lause:** *Oppilaan tulee suorittaa koe hyväksytysti.* Tosiasiallisesti edellä esitetty lause ei ole tavoite, sillä tavoitteen määrittelyssä tulisi olla mainittuna, **mitä tietoja tai kognitiivisia prosesseja oppilaan tulisi hallita**, jotta hän suorittaa kokeen hyväksytysti. (Anderson et al 2001, 17–18.)

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

Krathwohlin ja Andersonin taksonomia jossa on kuvattu tiedon ja kognitiivisen prosessin ulottuvuudet (Anderson et al 2001, 28)

TIEDON DIMENSIO	KOGNITIIVISEN PROSESSIN DIMENSIO					
	1. Muistaa	2. Ymmärtää	3. Soveltaa	4. Analysoida	5. Arvioida	6. Luoda
A. Faktatieto						
B. Käsitetieto						
C. Menetelmätieto						
D. Metakognitiivinen tieto						

A. FAKTATIETO

- tiedon osia, yksittäisten asioiden tai termien osaaminen
- vastaa kysymykseen MITÄ?
- esim. musiikkitermit

B. KÄSITETIETO

- tiedon kokonaisuuksia
- vastaa kysymykseen MITÄ?
- esim. yhteen-, jako-, kertolasku, substantiivi, juures-vihannekset, keskiaika

C. MENETELMÄTIETO

- Vastaa kysymykseen MITEN?
- tiedon prosessointi, taitojen ja menetelmien prosessointia, soveltaminen
- esim. vesivärimaalaus, haastattelutekniikat, laskujärjestys, kielioppisäännöt, kasvien/eläinten luokittelu

D. METAKOGNITIIVINEN TIETO

- oman toiminnan, tietojen ja ajattelun arviointia, ei merkitse aina yhtä ainoaa vastausta
- ajattelee, mitä osaa/ei osaa, osaa valita esim laskusäännöt, osaa laatia muistisääntöjä

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- **Ymmärtämistä (*understand*)** vaativa osaaminen edellyttää, että sen sisältämä suullinen tai kirjallinen ohjeistus on ymmärretty.
- Tiedon ymmärtämiseen kuuluvia kognitiivisia prosesseja ovat tiedon **tulkitseminen, havainnollistaminen, luokitseminen, asioiden summaaminen, päättelyminen, vertaileminen ja selittäminen.**
- Oppilaan voidaan ajatella ymmärtäneen tietoa silloin, kun hän osaa yhdistää uutta tietoa jo aiemmin omaksumaansa tietoon (Anderson et al 31,70).

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- **Soveltaminen (*apply*)** edellyttää ongelmaratkaisua esimerkiksi tehtävässä annetussa tilanteessa.
- Soveltaminen käsittää kaksi kognitiivista prosessia: **tiedon soveltamista käytäntöön (*executing*)**, jos on kyse tutusta asiasta esimerkiksi soveltava harjoitustehtävä, toinen soveltamista vaativa kognitiivinen prosessi edellyttää **tiedon käyttöön ottoa (*implementing*)**, mikäli kyseessä on ongelmaratkaisutehtävä tai uusi tilanne, jossa tietoa sovelletaan. Esimerkkinä tiedon soveltamisesta ongelmaratkaisutehtävässä voisi olla tilanne, joka edellyttää Newtonin toisen eli dynamiikan lain soveltamista. (Anderson et al 31, 77).

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- **Analysointi (*analyze*)** edellyttää esimerkiksi tiedon jakamista osiin ja sen ymmärtämistä, miten osat liittyvät toisiinsa.
- Analysointia edellyttävä kognitiivinen prosessi sisältää **tiedon erottelua sekä tiedon järjestämistä ja liittämistä uudelleen**.
- Usein eri oppiaineissa, kuten yhteiskuntaopissa tai historiassa edellytetään oppilaalta, että hän osaa analysoida tietoa erottaessaan faktat mielipiteistä, yhdistää syitä ja seurauksia sekä erottaa oleellisen tiedon epäoleellisesta.

KRITEERIPERUSTEINEN ARVIOINTI

- **Arvioiminen (*evaluate*)** tarkoittaa päättelyä, joka perustuu annettuihin kriteereihin
- Päättelyyn kuuluu asian **tarkastaminen (*checking*)**, kuten esimerkiksi sen selvittäminen nousevatko tutkimuksen johtopäätökset tutkimusaineistosta, kuten niiden kuuluisi.
- Toinen arvioimiseen liittyvä kognitiivinen prosessi on asioiden **kriittinen tarkastelu (*critiquing*)**, josta esimerkkinä voisi olla tilanne, jossa henkilö arvioi, mikä menettämä sopii parhaiten annetun ongelman ratkaisemiseksi. (Anderson et al31, 83–84).

ARVIOINNIN YHTEYS OPPILAAN/ OPISKELIJAN KÄSITYKSEEN ITSESTÄÄN OPPIJANA

- Asenteiden, tunteiden ja minään liittyvien käsitysten, kuten itseluottamuksen, on monissa yhteyksissä todettu olevan toivottavia ja mahdollisesti myös merkittäviä tekijöitä oppimiseen liittyen.
- Vaikka tutkimuksissakin on toistuvasti todettu asenteiden ja osaamisen välinen selkeä yhteys (ks. meta-analyysi Ma & Kishor, 1997), niiden välisen vuorovaikutuksen analysoiminen on jäänyt vähälle huomiolle, sillä hyviä pitkittäistutkimuksia ei ole toteutettu usein.
- **Vallitseva käsitys on, että asenne ja osaaminen ovat suhteessa toisiinsa – millaisessa, on kuitenkin edelleen epäselvää (esim. Tuohilampi & Hannula 2013).**

Tiedon ulottuvuus	Kognitiivisen prosessin ulottuvuus					
Faktatieto	Muistaa	Ymmärtää	Soveltaa	Analysoida	Arvioida	Luoda
Käsitetieto	Muistaa termejä tai yksittäisiä asioita.	Osaa kertoa omin sanoin...	Osaa tehdä johtopäätöksiä osaamiensa faktojen perusteella.	Analysoi oppimiaan faktoja.	Arvioi faktojen luotettavuutta.	Tuottaa uutta tietoa.
Menetelmätieto	Tunnistaa sopivan tutkimusmenetelmän. Osaa soveltaa rutiininomaisen menetelmän tutun tehtävän ratkaisemiseen.	Osaa käyttää uutta menetelmää tuntemattoman tehtävän ratkaisemiseksi.	Soveltaa tietämiään faktoja käyttäessään menetelmää.	Osaa suunnitella tutkimusprosessin. Kykenee tutkimushypotesien esittämiseen.	Pystyy arvioimaan, mikä menetelmä sopii parhaiten tietyn ongelman ratkaisemiseksi.	Kehittää vaihtoehtoisen/uuden menetelmän ongelman ratkaisemiseksi.

- Valitkaa oppiaine ja tutkikaa tavoitteita taksonomiataulukon avulla
- Tutkikaa myös ko. oppiaineen hyvän osaamisen kriteereitä -> verratkaa niitä taksonomiataulukon kuvauksiin
- Miten soveltaisitte taulukkoa siihen, mikä on vähemmän / enemmän kuin hyvän osaamisen kuvaus (8)?
- Miten hyödynnetään arviointiin, oppimiskeskusteluihin, arviointipalautteessa, todistuksessa?

OPPIMISEN, OPETTAMISEN JA ARVIOINNIN YHTEYS

- Edellä kuvattu oppimisen arvioinnissa käytetty tapa luokitella tehtäviä auttaa opettajaa opetuksen suunnittelussa ja opetussuunnitelman tavoitteiden tulkinnessa.
- Taksonomiataulu auttaa tiedon järjestämisessä ja jäsentämisessä, ja se soveltuu laajemman opetuskokonaisuuden suunnitteluun.
- Luokittelu auttaa opettajaa tarkastelemaan opetuksen tavoitteita oppilaan näkökulmasta.
  - **Mikä on haluttu oppimistulos? Pitääkö oppilaan osata luetella faktoja vai käsiterakennelmia?**
  - **Tavoitellaanko sitä, että oppilas osaa luokitella (ymmärtää) tai erotella (analysoida) vai molempia?**
  - **Tavoitteena voi olla myös oppilaan itsearvioinnin harjoittaminen (metakognitiivinen tieto).**

YHTEENVETO VERTAISARVIOINNISTA

- Arvioinnin suorittajat edustavat arvioitavan kaltaista kokemusta ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.
- Vertaisarvioinnin merkitys kasvanut sitä mukaa, kun on otettu käyttöön erilaisia tapoja toteuttaa ryhmätyöskentelyn arviointia tai työskentelylle asetettujen tavoitteiden arviointia.
- Vertaisarvioinnin tavoitteena on tukea yksittäisen oppilaan tai opiskelijan sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn sekä kantamaan vastuuta sekä omasta että muiden oppimisesta, työskentelystä ja työskentelyn loppuunsaattamisesta.

VERTAISARVIOINNISTA

- Palautteen antaminen omalle luokkatoverille tai opiskelijakollegalle tai palautteen saaminen vertaiseltaan ei ole helppoa, eikä se välttämättä suju ilman harjoittelua.
- Jotta vertaisarvioinnin avulla annettava palaute tukee oppimisprosessia, oppilaiden ja opiskelijoiden on hyvä pohtia:
  - miksi on tärkeää osata arvioida omaa ja toisten toimintaa ja työskentelyä,
  - minkälaisilla pelisäännöillä vertaispalautetta annetaan ja otetaan vastaan.

Vertaisarviointi periaatteita

- Anna palautetta siitä, mistä sinua on pyydetty sitä antamaan = TAVOITE - ARVIOINTI. Jos olette sopineet, että palauteta annetaan työskentelystä. Keskitys silloin palautteessasi siihen.
- Ole reilu. Älä keskity virheisiin, vaan anna palaute myös siitä, missä oppilastoverisi on onnistunut.
- Perustele antamaasi palautetta havainnoillasi tai esimerkeillä. Se auttaa palautteen saajaa ymmärtämään palautetta.
- Jos et ymmärtänyt palautetta tai jos olet eri mieltä, sano se ääneen ja pyydä tarvittaessa täsmennystä tai perusteluja
- Ole avoin saamallesi palautteelle ja yritä oppia siitä.
- Älä arvioi henkilökohtaisia ominaisuuksia.

(Ouarim-Soivio: Oppimisen ja osaamisen arviointi)

OPPIMISTEHTÄVÄN ARVIOIMINEN RYHMÄSSÄ

Ryhmätyöskentelyn arvointi:

- Kannattaa harjoitella strukturoidusti
- Edellyttää, että oppilaiden kanssa on käyty yhteisesti oppimiselle asetetut tavoitteet.

Mitä esimerkiksi arvioidaan:

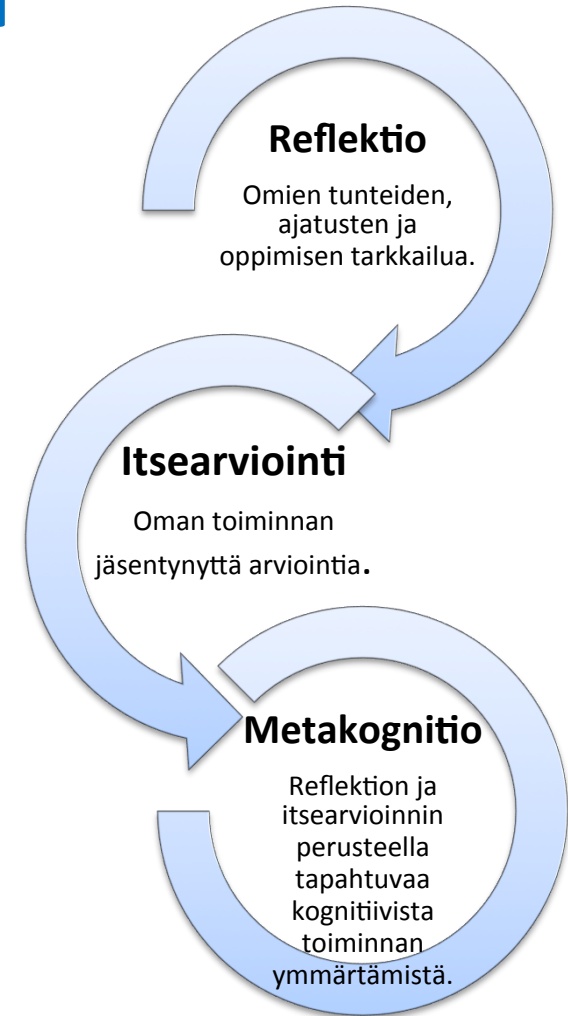
- oppilaan omia ryhmätyöskentelytaitoja,
- työskentelyn sujumista,
- työtehtävien jakamista ryhmäläisten kesken,
- ryhmäläisten osallistumista työskentelyyn,
- ryhmätyöskentelyssä opittua,
- asetettujen tavoitteiden saavuttamista,
- ryhmätyöskentelyn onnistumisia ja haasteita,
- mitä mahdollisesti tulisi tehdä seuraavalla kerralla toisin, eri tavalla tai paremmin.

ITSEARVIOINTI

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014, 50) todetaan itsearvioinnista, että *Opintojen aikaisessa arvioinnissa tärkeitä on myös oppilaiden toimijuutta kehittävä vertaisarviointi ja itsearviointi. Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta.*

ITSEARVIOINTITAITO

- Oppilaan tai opiskelijan itsearviointitaidot voidaan jakaa kolmeen osaan: **reflektioon, itsearviointiin ja metakognitioon.**
- **Reflektiossa** oppilas tai opiskelija tarkkailee omia tunteitaan, ajatuksiaan, toimintatapojaan ja oppimistaan.
- **Itsearviointi** on edellä kuvattuun reflektioon perustuvaa oman toiminnan jäsentynyttä arviointia.
- **Metakognitiolla** tarkoitetaan muun muassa tarkkailun ja arvioinnin perusteella tapahtuvaa oman kognitiivisen toiminnan ymmärtämistä. (Patrikainen 1999, 154; Kasanen 2003, 26.)

ITSEARVIOINTITAITO

- Itsearviointin kytkemistä **oppilaan oppimisen** arviointiin pidetään tehokkaana, sillä se lisää oppilaan tai opiskelijan tietoisuutta esimerkiksi arvioinnin kriteereistä. (Keurulainen 2013, 56).
- Toisenlaisia näkemyksiä itsearviointin hyödyllisyydestä on esittänyt Kasanen (2003), jonka mukaan itsearviointista voi olla alaluokkien oppilaalle haittaa. Mikäli oppilas ei ymmärrä itsearviointin tavoitetta ja tarkoitusta tai hänellä ei ole vielä kykyä reflektoida tai arvioida omaa toimintaansa, itsearviointit saattavat vaikuttaa kielteisesti lapsen minäkuvaan ja itsetunnon kehittymiseen.
- Oppimisen arvioinnin, näin myös itsearviointien, täytyy kohdistua **ensisijaisesti toimintaan, ei henkilöön**, ja sen tulee vahvistaa koulunkäyntimotivaatiota ja oppimisen edistymistä.

ITSEARVIOINTI

- Osittain itsearviointiin haasteellisuuteen saattaa liittyä se, että lapset tarvitsevat **aikaa ja kokemusta** oman toimintansa arvioimiseksi.
- Tutkimuksessa on todettu että lapset osaavat tehdä esimerkiksi **muiden oppilaiden** kyvyistä loogisia arviointeja ennen kuin osaavat arvioida omia kykyjään.
- Arvioissaan lapset käyttävät **sitä tietoa, mitä heillä on omista ja toisten aiemmista suorituksista** (Stipek & McIver 1989, 523–537.)
- Tutkimuksella on myös osoitettu, että lasten itsearviointit tulevat **realistisemmiksi iän myötä** (Marsh, Craven & Debus 1998, 1030).

ESIMERKKEJÄ yksilöllisestä työskentelystä 1/3 (FB – yksilöllisen oppimisen ryhmä)

- ”Kakkosluokan kanssa tavoitteiden asettaminen harjoittelun kohteena.
- Äidinkielen työkirjaa tykkäävät tehdä, siispä sen avulla opetellaan: Jokainen tutkii uuden aukeaman itse. Mietti ja kokeilee, mitkä tehtävät oikeasti tuntuvat sellaisilta, ettei niihin tuhlata aikaa. Rastittaa ne tehtävät, joissa tunnistaa harjoittelun tarvetta. Valinnoista open kanssa pieni keskustelu ja oppilaan perustelut valinnoilleen osoittavat, ovatko harjoiteltavat ja ohitettavat kohteet viisaasti valitut. Open avulla muutetaan tehtävävalintoja tarvittaessa. Eipä ole tarvinnut paljon muutella parin harjoituskerran jälkeen.”

Esimerkkejä yksilöllisestä työskentelystä 2/3

Mitä konkreettista hyötyä näillä uudistuksilla halutaan saavuttaa?

- *Markus Humaloja:* Uusi opetussuunnitelma ei ole minulle pelkkä tuntijakotaulukko, vaan haluan todella uudistaa opetusta ja oppimista. Haluan myös vastata suomalaisen peruskoulun ”kouluviihtyvyysongelmiin” kehittämällä aidosti oppimisen iloon perustuvaa mallia, ei sirkuskoulua. Nämä oppilaat tekevät työtä oppimisensa eteen enemmän kuin ns. perinteisessä opetuksessa opiskelevat oppilaat tekevät. Ja he enimmäkseen nauttivat siitä! Joskus väsyttää, mutta eikö meitä kaikkia? Haluan myös panostaa jopa sisältöjä enemmän oppimistaitojen harjoittamiseen. Näen, että se on tärkeämpi taito kuin se, että muistaa alakoulun ympäristöopin tunnilta, kuinka monta poikasta on metsäjäniksen poikueessa. Jos joskus myöhemmässä elämässä kipeästi tarvitsee tietoa metsäjäniksen poikueen koosta, voi oppimaan oppimisen taidoillaan sen selvittää.
- *Pekka Peura:* Konkreettinen tavoite on kehittää jokaisen oppilaan itsetuntemusta ja itseluottamusta, lisätä oma-aloitteisuutta ja vastuunkantokykyä. Samalla saada heidät nauttimaan uuden oppimisesta niin paljon, että he haluavat tehdä kovasti töitä oman oppimisensa eteen.

Esimerkkejä yksilöllisestä työskentelystä 3/3

Jos kokeista luovutaan, miten saavutuksia mitataan luotettavasti?

- *Pekka Peura*: 9. luokan päättöarvosanat eivät tutkimusten mukaan ole tällä hetkellä vertailukelpoisia Suomessa, mutta siitä huolimatta monet yrittävät kovasti pitää niistä kiinni. Tavoitteemme on luoda uudenlainen arviointimalli, joka ruokkii oppilaan sisäistä motivaatiota.
- Perinteinen kokeilla arviointi kannustaa ja johdattelee huonoihin opiskelukäytäntöihin. Oppilas miettii, mitä opettaja haluaisi hänen vastaavan kokeessa. Sen sijaan että hän miettisi, mitä hän haluaa aiheesta oppia. Tai oppilas lukee paljon tietoa juuri ennen koetta lyhytkestoiseen muistiin, ja sen jälkeen tieto ravistellaan pois päästä, jotta muistikapasiteetti saadaan käyttöön seuraavaa koetta varten.
- Nykyinen kulttuurimme on lisäksi opetussuunnitelman vastainen. Tavoitteenamme on kehittää opetussuunnitelmaa noudattava käytännön toimintamalli, joka parantaisi tiedollista oppimista ja kehittäisi korkeamman tason ajattelutaitoja, kykyä analysoida, arvioida ja luoda.

Opettajan itsearviointi (New Pedagogies for DeepLearning – Microsoft)

Vaihtoehdot:

1. en tunne osaavani
2. osaan jonkin verran
3. osaan varmasti
4. osaan myös opastaa muita

Osallistaminen

- Toimin oppimisen aktivoijana.
- Teen oppimisen tavoitteet näkyviksi yhdessä oppijoiden kanssa.
- Teen oppimisen tavoitteet näkyviksi yhdessä kotien kanssa.
- Osallistan kodit oppijoiden oppimiseen käyttämällä yhteisöllisiä toimintatapoja.
- Arvioin yhdessä kotien kanssa oppijoiden etenemistä.

Pedagogiset käytänteet

- Suunnittelen oppimistehtäviä ja -prosesseja pedagogisia malleja ja käytänteitä hyödyntäen.
- Suunnittelen oppimistehtäviä, jotka asteittain ohjaavat oppijan ajattelun taitojen kehittymistä.
- Käytän eri menetelmiä oppijoiden ydintaitojen kehittämiseen.
- Käytän erilaisia opetus- ja arviointimenetelmiä oppijan oppimisprosessin ohjaamiseen ja yksilöllistämiseen.
- Tarjoan oppijoille mahdollisuuksia tehdä valintoja sitoutumisen ja motivaation lisäämiseksi.
- Sitoutan oppijat jatkuvaan itse- ja vertaisarviointiin metakognitiivisten taitojen edistämiseksi.

Oppimisympäristöt

- Luon vuorovaikutteisen ja oppijakeskeisen oppimisympäristön.
- Käytän monipuolisesti eri työvälineitä ja -tapoja oppijoiden kiinnostuksen kohteiden, lahjakkuuksien ja oppimiseen liittyvien tarpeiden tunnistamiseen.
- Rakennan toimintakulttuuria, jossa oppiminen on mahdollista kaikille oppijoille ajasta ja paikasta riippumatta.
- Rakennan tietoisesti yhteisöllisiä oppimisprosesseja, joissa opitaan sosiaalisia taitoja.
- Kuulen oppijoita ja käytän oppijan näkökulmaa oppimisen suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana.
- Käytän eri menetelmiä oppijan sitouttamiseen ja motivoimiseen syväsuuntautuneeseen oppimiseen.
- Käytän eri menetelmiä yhteistyön luomiseen oppijoiden ja perheiden kanssa.

Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

- Kannustan oppijoita hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa innovatiivisesti omista lähtökohdistaan oppimisen syventämiseksi ja oppijalle uuden tiedon luomiseksi.
- Sitoutan ja motivoin oppijoita tieto- ja viestintäteknologian avulla.
- Ohjaan oppimisprosessia käyttäen tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Mahdollistan oppijoille paikallisen ja globaalin verkostoitumisen ja yhteistyön.
- Mahdollistan oppijoille autenttisia ja monipuolisia oppimistilanteita.
- Kannustan oppijoita käyttämään tietoteknologiaa, joka mahdollistaa oikea-aikaisen ja osuvan palautteen oppimisesta.

OPPIMISKESKUSTELU

OPPILAS – HUOLTAJA - OPETTAJA

1. ENNEN KESKUSTELUA:

- RATKAISUKESKEINEN KESKUSTELU
- OPETTAJA KESKUSTEE ETUKÄTEEN OPPILAAN KANSSA: miksi oppimiskeskustelu on tärkeää, mitä keskustelussa otetaan esille, miten oppilas voi valmistautua keskusteluun– annetaan oppilaalle muutama kysymys / aihe, mitä hän voisi miettiä etukäteen
- KOOTAAN OPPILAAN KANSSA MATERIAALIA (portfolio) vanhemmille näytettäväksi
- TAVOITTEENA OPPILAAN OPPIMISEEN LIITTYVIEN SEIKKOJEN ESILLE TUOMINEN (++) / -) JA OPPIMISTA TUKEVAN PALAUTTEEN ANTAMINEN, SOLMUKOHTIA ANALYSOIDEN
- TAVOITTEENA TURVALLINEN, VÄLITTÄVÄ JA JÄMÄKKÄ ETENEMINEN ASIASSA

OPPIMISKESKUSTELU

OPPILAS – HUOLTAJA - OPETTAJA

2. KESKUSTELUN AIKANA:

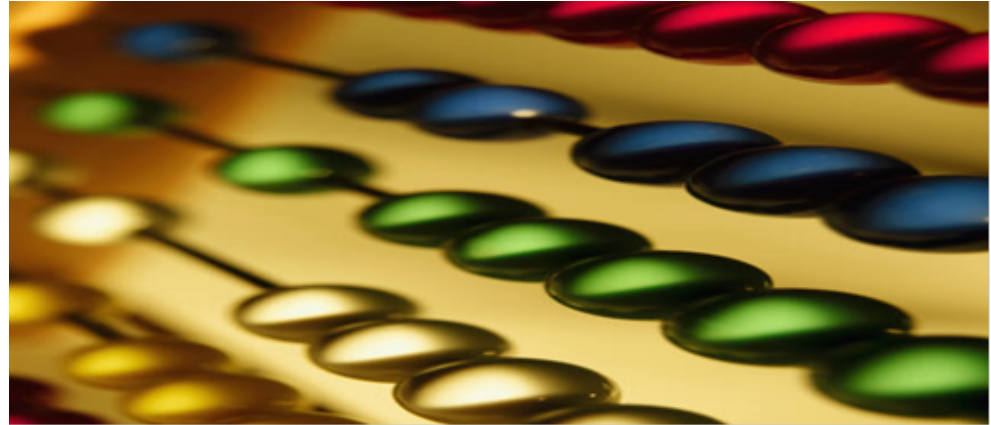
- **TERVEHTIMINEN, OPPILAAN ARKIKUULUMISET:** mikä koulussa on kivaa? mikä ei kovin kivaa? mikä on helppoa / vaikeaa – miksi? jne.
- **OPPILAS ESITTELEE OMIA OPPIMISTA KUVAAVIA MATERIAALEJA** (portfolio)
- **AUTETAAN OPPILASTA MYÖS ANALYSOIMAAN OPPIMISPROSESSIAAN:** mikä oli helppoa ja miksi, mikä oli vaikeaa ja miksi
- **YHTEINEN PÄÄTÖS PARHAISTA VAIHTOEHDOSTA ->** kokeiluaika

OPPIMISKESKUSTELU

OPPILAS – HUOLTAJA - OPETTAJA

3. JATKOSUUNNITELMAT:

- MITEN KOTI VOI TUKEA OPPILAAN OPPIMISTA?
- MITKÄ OVAT OPPILAAN VASTUUT JA TEHTÄVÄT?
- MITÄ TOIVOMUKSIA OPPILAALLA JA HUOLTAJILLA ON OPETTAJALLE?

KIITOS YHTEISTYÖSTÄ!

OPS –prosessin arviointi

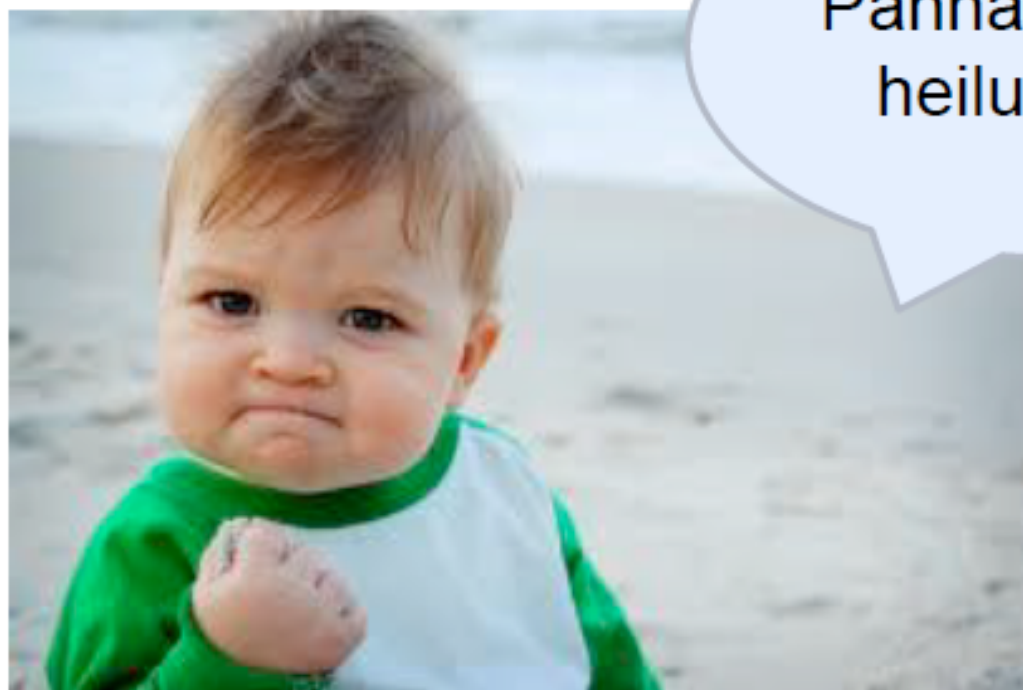
- Miten OPS –prosessi on vahvistanut
  - a) koulunne pedagogista johtajuutta
  - b) työyhteisön yhteisöllistä toimintatapaa ops:n suuntaan
  - c) oppilaiden osallisuutta
  - d) arviointikulttuuria
  - e) oma aktiivisuus ops –valmennuspäivinä sekä väliaikana koululla?

Arvioikaa

1   2   3   4   5 – perustelut

Arviot erillisillä dioilla!

Kyllä meillä osataan...

Pannaan hihat
heilumaan!

”Olin niin innoissani, että pussasin pyörääni”

kertoi tokaluokkalainen poika opettajalleen

Leena Nousiainen